

Warszawa, dnia 5 lipca 2011 r.

Stanowisko
Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych

sporządzone w związku z wnioskiem Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie skierowania do Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji zapytania:

„Co należy rozumieć przez pojęcie „data wpisu” na listę radców prawnych w rozumieniu uchwały Nr 7/VIII/2010 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie wysokości składki członkowskiej i składki ubezpieczeniowej, zasad ich uiszczania i podziału oraz funduszy celowych Krajowej Rady Radców Prawnych, w szczególności § 7 ust. 1 tej uchwały?”

I

Przepis § 7 ust. 1 uchwały Nr 7/VIII/2010 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie wysokości składki członkowskiej i składki ubezpieczeniowej, zasad ich uiszczania i podziału oraz funduszy celowych Krajowej Rady Radców Prawnych (dalej: Uchwała) wskazuje iż **powstanie obowiązku uiszczania składki ubezpieczeniowej powstaje w miesiącu, w którym nastąpił wpis na listę radców prawnych.**

Przepis ten został wadliwie skonstruowany. Jest on niespójny z poprzedzającym go § 6 ust. 1 przedmiotowej uchwały i art. 23 ustawy o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 10, poz. 65 z późn. zm.) (dalej: Ustawa)

Zgodnie z art. 23 Ustawy, **prawo do wykonywania zawodu powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę radców prawnych i złożenia ślubowania.** Wpis i ślubowanie są przesłankami, których łączne spełnienie daje dopiero możliwość wykonywania zawodu przez radcę prawnego. **Z uwagi na następczy charakter ślubowania radcy prawnego akt ten rodzi potencjalną możliwość powstania obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu zawodu radcy prawnego** (art. 22⁷ Ustawy), gdyż dopiero wtedy powstaje prawo (ale nie obowiązek)

do wykonywania zawodu radcy prawnego. **Tym samym składka ubezpieczeniowa pobrana przed dniem złożenia ślubowania będzie świadczeniem nienależnym na rzecz samorządu radców prawnych, gdyż stosownie do § 6 ust. 1 Uchwały uiszczają ją jedynie „radcowie prawni wykonujący zawód radcy prawnego”.**

W okresie od wpisu na listę radców prawnych, a przed złożeniem ślubowania, radca prawny podlega jedynie obowiązkowi uiszczania składki członkowskiej (§ 5 ust. 1 Uchwały). Przepis § 6 ust. 2 Uchwały mówiący o płatności składki ubezpieczeniowej wraz ze składką członkowską należy odnieść jedynie do sytuacji gdy obie te składki są wymagalne, a więc do okresu po złożeniu ślubowania.

II

Kolejny problem dotyczy określenia „**daty wpisu**” na listę radców prawnych, z czym wiąże się powstanie obowiązku uiszczania składki członkowskiej, która wiąże się z przynależnością do samorządu radców prawnych. **Wpis na listę radców prawnych jedynie jako czynność materialno-techniczna następuje zarządzeniem dziekana z datą podjęcia uchwały o wpisie na listę radców prawnych. Wynika to z faktu, iż podjęcie uchwały przez radę oznacza jednocześnie wpis na listę radców prawnych, której prowadzenie należy do zadań rady okręgowej izby radców prawnych** (§ 5 ust. 1 uchwały nr 110/VII/2010 KRRP z dnia 30 stycznia 2010 r. w sprawie regulaminu prowadzenia list radców prawnych i list aplikantów radcowskich w związku z art. 27 ust. 2 Ustawy). Tożsamość zakresu pojęciowego uchwały o wpisie na listę radców prawnych i samego wpisu potwierdza treść art. 31² Ustawy, która mówi o sprzeciwie Ministra Sprawiedliwości „od wpisu”, chociaż przysługuje on w rzeczywistości od uchwały o wpisie. Z kolei na ich organiczny związek wskazuje art. 33 ust. 3 Ustawy głosząc, że „wpis... następuje na podstawie uchwały rady...”. (nawiasem mówiąc występuje spory bałagan terminologiczny w Ustawie na skutek licznych zmian). Uzasadnionym więc jest twierdzenie że uchwała o wpisie na listę radców prawnych oznacza jednocześnie wpis na listę radców prawnych wywołujący skutki prawne, zaś inna wykładnia przepisów Ustawy jest nieuprawniona. Stanowisko powyższe potwierdza wykładnia historyczna dawnego art. 24 ust. 2, który wskazywał że „wpisu na listę radców prawnych dokonuje rada okręgowej izby radców prawnych...”, który zniknął w następstwie radosnej działalności Ustawodawcy.

Tym samym od miesiąca w którym podjęto uchwałę o wpisie na listę radców prawnych powstaje obowiązek uiszczenia składki członkowskiej (§ 5 ust. 1 Uchwały). Za takim rozwiązaniem przemawia także charakter uchwały o wpisie, która ma charakter uchwały podjętej pod warunkiem rozwiązującym (wyrok WSA z 20 IX 2006 r. VI SA/Wa 1150/06), a nie zawieszającym. (Inaczej na ten temat, ale z naciskiem na odroczenie wykonalności uchwały o wpisie na listę radców prawnych w postaci wpisu na listę do momentu upływu 30-dniowego terminu od otrzymania przez Ministra Sprawiedliwości uchwały wraz z aktami- Z. Klatka, Komentarz..., s. 278).

Bez znaczenia dla skutków prawnych ma instytucja doręczenia (co jest podnoszone w orzecznictwie NSA), gdyż każdy z wnioskujących o wpis na listę radców prawnych ma prawo uczestnictwa w posiedzeniu rady przy rozpoznawaniu swojej sprawy i ma potencjalną możliwość zapoznania się z pozytywnym rozstrzygnięciem rady (§ 18 uchwały nr 110/VII/2010 KRRP z dnia 30 stycznia 2010 r. w sprawie regulaminu prowadzenia list radców prawnych i list aplikantów radcowskich).

Zgłoszony przez Ministra Sprawiedliwości w ramach sprawowanego nadzoru sprzeciw od uchwały o wpisie na listę radców prawnych ma charakter *ex tunc*, a więc powoduje nieważność uchwały o wpisie na listy radców prawnych od dnia jej podjęcia. Brak uchwały skutkuje tym, że wpis należy uznać za nie istniejący (*non existens*) lub nie dokonany (art. 31² Ustawy *a contrario*). **Tym samym nie ma i nie było podstaw do nałożenia obowiązku uiszczenia składki członkowskiej, gdyż osoba ta - z punktu widzenia formalnego - nigdy nie była członkiem samorządu radcowskiego (§ 1 Uchwały).**

Konstrukcja sprzeciwu jako decyzji administracyjnej podlega kontroli w drodze skargi w postępowaniu sądoadministracyjnym. Oddalenie skargi, a tym samym utrzymanie decyzji Ministra Sprawiedliwości nie zmienia stanowiska wyrażonego powyżej. **Natomiast ostateczne uchylenie decyzji (sprzeciwu) Ministra Sprawiedliwości oznacza, że osoba ta była członkiem samorządu radcowskiego od daty podjęcia uchwały przez właściwą radę okręgowej izby radców prawnych.** Tym samym obowiązek uiszczenia składki członkowskiej istnieje od miesiąca w którym została podjęta uchwała o wpisie na listę radców prawnych (ogólna zasada z § 5 ust. 1 Uchwały). **W takiej sytuacji sugerowałbym skorzystanie z instytucji umorzenia składki członkowskiej, do dnia uzyskania rozstrzygnięcia ostatecznego (prawomocnego orzeczenia WSA lub orzeczenia NSA), ale tylko na**

wniosek wpisanego radcy prawnego. Niestety brak w Uchwale podstaw do takiego działania Rady, stąd wniosek *de lege ferenda* zmiany § 10 ust. 1 lub 2 Uchwały.

Mając powyższe na uwadze proponuję:

- 1) ujednolicić praktykę w okręgowych izbach poprzez wprowadzenie zasady, iż uiszczenie obowiązku składki ubezpieczeniowej powstaje od miesiąca w którym nastąpiło złożenie ślubowania (chyba że radca prawny złoży tuż po ślubowaniu: oświadczenie że nie wykonuje zawodu lub wniosek do Rady o zawieszenie prawa do wykonywania zawodu od dnia złożenia ślubowania) uznając tymczasowo, iż § 6 ust. 1 Uchwały kształtuje obowiązek podmiotowy na tle zasady ogólnej określonej w § 7 ust. 1 Uchwały.
- 2) wprowadzenie zmiany § 7 ust. 1 uchwały Nr 7/VIII/2010 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie wysokości składki członkowskiej i składki ubezpieczeniowej, zasad ich uiszczania i podziału oraz funduszy celowych Krajowej Rady Radców Prawnych w oparciu o niniejsze stanowisko.
Proponowane brzmienie:
„Obowiązek uiszczenia składki ubezpieczeniowej powstaje w miesiącu, w którym radca prawny złożył ślubowanie”
- 3) poddać głębszej analizie § 7 ust. 2 oraz identyczny § 5 ust. 2 Uchwały z uwagi na ich brzmienie oraz blankietową formę, która niestety nie może być wypełniona odpowiednią treścią normatywną oraz dokonać zmiany § 10 ust. 1 lub 2 Uchwały wprowadzając możliwość umorzenia składki członkowskiej w sytuacjach opisanych w stanowisku w pkt. II *in fine*.
- 4) przekazywać do Ośrodka ważne projekty uchwał, przed ich przedłożeniem na posiedzeniu KRRP. Uchwała niniejsza nie była analizowana w Ośrodku.

dr Arkadiusz Bereza

Kierownik
Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowa Rada Radców Prawnych